

Utvärdering Vinstagårdsskolan

Enligt gällande bestämmelser ska en slutredovisning göras av större om-, ny- och tillbyggnader i stadens skolor. Uppföljningen fokuseras på ekonomi, funktion (teknik och verksamhet) samt tidsplan. Redovisningen ska behandlas av stadsdelsnämnden och redovisas till kommunstyrelsen i samband med tertialrapport eller verksamhetsberättelse. Utbildningsnämnden gör en sammanställning och analyserar redovisningen på en övergripande nivå.

Bakgrund

Elevantalet ökade successivt under 1990-talet i stadsdelens grundskolor. Ett stort elevöverskott i de lägre skolåren möttes av paviljonguppställningar samtidigt som stadsdelens fyra högstadieskolor var hårt belastade av stora elevkullar. Tre skolor var byggda under 1950-talet, den fjärde togs i bruk 1971. Samtliga hade stora behov av underhåll och moderniseringar.

Mot denna bakgrund gavs uppdrag att söka lösningar att inrätta fler elevplatser för skolår 7-9 i stadsdelen. Redan tidigt stod det klart att dessa elevplatser skulle tillskapas i Vällingbyområdet. Samtidigt engagerade sig ett antal föräldrar i Vinsta - Kälvesta för att få en ny skola till stånd i detta område.

Under 1999 utarbetades underlag till flera lokaliseringsförslag som behandlades av stadsdelsnämnden i mars 2000. Beslut togs därefter i oktober samma år att inrätta en ny skola i kvarteret Skutkrossen 17 i Vinsta företagsområde i västra Vällingby. Beslutet innefattade verksamhets- och lokalprogram, programskisser och skolvägar. Vidare skulle skolan inrymmas i det privatägda f.d. konsumentverkshuset som då stod tomt. Skolan skulle rymma ca 540 elever i skolår 7 - 9. Upptagningsområdet omfattade elever från blivande skolår 7 från Björnboda-, Sörgårds- och Vinstaskolorna. Skolan skulle starta successivt med ca 180 elever i skolår 7 höstterminen 2001 och innehålla fullt elevantal från hösten 2003.

Bygglov för den nya skolan beslutades gälla t.o.m. september 2010.

Planerings- och genomförandetiden från beslut till skolstart för den första årskullen blev således mycket kort, mindre än 10 månader.

Lokaler och byggnation

I stadens beslut fastlades ett kostnadstak på högst 60 mkr i investeringar, motsvarande en årlig hyreskostnad på 12,7 mkr. Strävan skulle dock vara att parterna arbetade aktivt för att få ner kostnaderna till lägre nivåer. Från stadens sida deltog representanter för stadsdels- och utbildningsförvaltningarna gentemot privat fastighetsägare/hyresvärd som var Byggproduktion AB (BPAB).

Ett första avtal mellan parterna lades fast i december 2000, varefter byggprocessen startade omgående med invändiga rivningsarbeten under jul/nyår 2000/2001.

Av stadens beslut framgick att skolan skulle bli en modern skola för 2000-talet. Verksamhets- och lokalprogram grundades därför på konceptet Skola 2000, med lokallösningar utan sedvanliga klassrum och traditionella korridorsystem.

Byggnadsprocessen indelades i tidsetapper som fastlades mot den successiva start som beslutats för skolan. Etapp I skulle genomföras under första halvåret 2001 för att de första ca 180 eleverna skulle kunna börja i augusti. Etapp II och III skulle på liknande sätt genomfö-

ras hösten 2002 och vintern/våren 2003. De båda senare etapperna sammanslogs efter hand till en gemensam etapp.

Ett särskilt projekt blev byggandet av nya trapphus för att tillgodose kraven på utrymning.

Arbetet leddes av en ekonomi/styrgrupp bestående av representanter från förvaltningens Barn-, Ungdoms- och Skolavdelning, Tekniska avdelning samt fastighetsägaren / hyresvärden. Till gruppen knöts arkitekter, konsulter samt representanter från utbildningsförvaltningen. Lednings- och samordningsansvar inom gruppen låg hos BUS-avdelningen. Redan tidigt delades arbetet bland de förvaltningsansvariga upp så, att verksamhets- och pedagogiska frågor handhades av BUS-avdelningen, medan frågor kring teknik och ekonomi sköttes av Tekniska avdelningen.

De blivande elevernas föräldrar bildade en egen arbetsgrupp (Högstadiegruppen) med representanter från de tre upptagningsskolorna. Gruppen erhöll under hela uppbyggnadsprocessen tät och regelbunden information från förvaltningen. Ingående diskussioner fördes i en mängd olika frågor mellan förvaltningen och föräldragruppen. Exempel var kökstyp (mottagnings- eller tillagningskök), borttagande av störande pelare i idrottssalen, bibliotekets funktion och utrustning, grundutrustning/inventariebehov, skyltning utom/inomhus, konst/utsmyckning, utemiljö, trafik och skolvägar m.m.

Under arbetets gång skedde genomgångar med personalorganisationerna, och lagstadgade besiktningar genomfördes enligt gängse rutiner.

Under projektets gång togs under 2001-2002 nya beslut om ytterligare verksamhets- och lokalprogram för permanenta särskilda undervisningsgrupper (SU-grupper) samt inrättande av en enhet för särskoleelever (träningsskola).

Båda verksamheterna kunde beslutas genom att outnyttjade ytor i fastigheten togs i bruk och planerades in under rektors verksamhetsansvar.

Grundutrustning och inventarier

Förvaltningen äskade under början av 2001 6,1 mkr för anskaffning av grundutrustning / inventarier ur stadscentrala medel för omstrukturering av stadens skolor. I beslut tilldelades stadsdelen total 4,3 mkr för samtliga skolors behov. Genom tillskott från BUS-avdelningen kunde slutligen inköp göras som täckte nödvändig grundutrustning för en skolstart och inventarier för första årskullens första skolår 2001/02.

För 2002 äskades 5,25 mkr till den nya skolan. Beslut fattades att tilldela 2,5 mkr och senare ytterligare 1,3 mkr. Den senare tilldelningen skulle dock delas med Trollbodaskolan, stadsdelens andra nybyggda skola.

Under 2002 inleddes ett brett arbete som syftade till att anskaffa använd grundutrustning / inventarier från skolor som beslutats för nedläggning i staden. På detta sätt kunde skolan erhålla bord, stolar, skåp m.m. utan kostnadsbelastning på tilldelade centrala medel. Under 2003 har komplettering av utrustning/inventarier skett i takt med att skolan erhållit ökat och fullt relevant.

Efter överläggningar med en av inventarieleverantörerna har överenskommelse träffats om sponsring av vissa möbler till skolan.

Verksamhet/pedagogik

I beslutet från oktober 2000 ingick anställande av en utvecklingsledare som på plats skulle kunna ansvara för grundläggande förberedelser. En sådan anställdes från januari 2001 för sex månader framåt. Uppgiften var att anskaffa grundutrustning, förbereda rekrytering av personal samt organisera intagning av elever till hösten.

Skolexpeditionen bemannades under våren med en assistent, och en vaktmästare tillsattes under sommaren. Under våren anställdes också en rektor med tillträde 1 juli. Denne började redan i april engagera sig i skolans uppbyggnad. Rekrytering av lärare och annan skolpersonal skedde successivt under vår och försommar och en första gemensam planering med samtliga lärare genomfördes före midsommar. Det nya, första verksamhetsåret startade 1 augusti för personalen och ca 180 elever började sitt skolarbete 20 augusti.

Redan från första skolveckorna präglades skolans arbete av flexibilitet, med olika gruppstorlekar vid olika undervisningssituationer och där man prövade olika arbetssätt och -former. Skolan inriktade från början sitt arbete så att ämnesövergripande projektarbete kom att uppta ca 30 % av den totala undervisningstiden. Tiden för projektarbete har därefter ökat något så att den efter de första verksamhetsåren är ca 40 %. Projektarbeten bedrivs mestadels arbetsenhetsvis.

Men två för hela skolan gemensamma kulturprojekt har genomförts med stöd av stiftelsen Framtidens Kultur, båda med undersökande och informationssökande arbetssätt och -former. Under det tredje verksamhetsåret genomfördes kulturprojektet Tidsresan i samarbete med Fältskolan i Kyrkhamn. Stöd erhöles från stadens satsning för stadsdelsförnyelse.

Skolan har också satsat på en heltidsanställd bibliotekarie, heldagsöppet bibliotek och ett brett bok/mediautbud som stöd för undersökande och projektinriktade arbetsformer. En särskild IT-satsning har gjorts med möjligheter för eleverna att regelbundet arbeta med datorer i såväl arbetsenheterna som i biblioteket. En IT-tekniker har anställts på heltid.

En stor del av skolans och arbetslagens information och kommunikation till elever, föräldrar och allmänhet sker genom hemsidor på Internet och särskilda informationsmeddelanden som samlats under skolans adress samt via e-post.

Organisation

Organisationen följde konceptet Skola 2000 med indelning i två arbetsenheter med ca 90 elever i varje. Till enheten hörde ett arbetslag om cirka 7-9 lärare. Varje enhet disponerade ca 475 kvm för eget bruk och blev snabbt en egen liten skola i den stora skolan.

Under hösten 2001 genomfördes en smärre enkätundersökning för att klarlägga hur lärarpersonalen kommit igång med sitt arbete och för att erhålla förslag om förbättringsåtgärder. Dessutom genomfördes en verksamhets- och kompetensanalys inom EU:s ram för Växtkraft Mål 3 med syfte att utarbeta en handlingsplan för skolans verksamhets-, kompetens- och kvalitetsutveckling. Undersökningarna dokumenterades i särskilda rapporter.

Efter det tredje verksamhetsåret är skolan full utbyggd och organiserad i sex åldersblandade arbetsenheter skolarbete 7-9 med ca 85 elever i varje enhet. I projektarbeten arbetar man fullt ut åldersblandat, medan man i andra sammanhang, t.ex. ren ämnesundervisning kan arbeta åldershomogent.

Förutom de sex arbetsenheterna finns en sjunde enhet med de särskilda SU-grupperna samt en åttonde enhet för särskolan (träningsskola). Även dessa båda enheter är åldersblandade.

Miljö

Skolans lokaler är byggda för arbete i arbetsenheter/arbetslag. Arbetsenhetens ytor omfattar ca 475 kvm och består av ett storarbetsrum, omgivet av ett antal basgrupps- och arbetsrum samt kapprum och toaletter.

Särskilda ytor har skapats för institutionerna (No, Bild, Slöjd, Hemkunskap etc), för bibliotek, matsal och café/uppehållsrum. Även expeditions-, elevvårds- och personalutrymmen finns avsatta med egna ytor.

Särskilt arbete har genomförts för utsmyckning av skolan. Arbetet har skett med bistånd från stadens konstkansli. Fastighetsägaren har bidragit med viss utsmyckning.

Utemiljön består av en skolgård, bollplaner och ett bergs/skogsparti i anslutning till skolan. Trots att skolan ligger i anslutning till ett industriområde är utemiljön väl avgränsad och vänd bort från intilliggande industrier/företag.

Värderingar

Trots den snäva tidsramen på ca 10 månader mellan stadens beslut och skolans start har tidsplaneringen i stort kunnat hållas. Projekt/styrgruppen har arbetat disciplinerat och kompetent, politiska beslut har tagits i tid och de flesta finansieringsfrågorna har lösts nöjaktigt.

Ett område som fungerat mindre bra är handläggning och beslut kring anskaffande av grundutrustning / inventarier. Oklarheter i handläggning, ansvarsförhållanden och brister i information från staden centralt har medfört att en del av de från stadsdelen noggrant tidsplanerade inköpen har försenats eller inte kunnat genomföras som avsetts.

I målet att skapa en modern skola för 2000-talet beslutades att anta konceptet Skola 2000 som kom att bli vägledande för såväl verksamhetsplanering som lokalutformning. Det ska emellertid noteras att detta koncept aldrig slaviskt kom att förverkligas. I takt med att skolledning och nyanställd personal kom på plats fördes diskussioner med förvaltningen om förändringar och lokalanpassningar av konceptet som bättre skulle tillgodose de lokala behov och önskemål som visade sig. Resultatet blev att vissa lokaländringar kunde genomföras, liksom att en del organisationsförändringar kom till stånd för att passa den verksamhet som skolledning och arbetslag planerade.

Ett kraftfullt föräldraengagemang har kännetecknat hela planeringsprocessen. Intresset har kanaliserats i en kontinuerlig och givande dialog mellan skola/förvaltning och föräldragruppen. Diskussioner har förts och samsyn nåtts om föräldrarnas roll och ansvar i processen. Det har därvid klarlagts att föräldrarna ska erhålla fortlöpande information om processen, medan möjligheterna att påverka arbete och beslut som staden, förvaltningen och skolan har att fatta ska ske genom det politiska systemet och i de samverkansorgan som finns i skolan.

Skilda uppfattningar mellan förvaltningen och föräldrarna har funnits i t.ex. frågan om kökets funktion och utformning. Ett preliminärt beslut fattades att planera för ett mottagningskök, där färdig skollunch köps in utifrån, för att sedan varmhållas och serveras i skolan. Föräldragruppen drev från sitt håll frågan om ett tillagningskök, där all mat förutsattes kunna tillagas i skolan. Efter grundliga kalkyleringar samt hittade öppningar för att klara ett något dyrare finansieringsalternativ har skolan idag ett kök som är ett mellanting, ett s.k. förstärkt mottagningskök med möjligheter att tillaga maten på plats.

Andra frågor som befunnits lämpliga att diskutera har varit skolvägar, närområdets trafikförhållanden samt utformningen av utemiljön.

Föräldrarepresentanter har givits tillfälle att medverka i intervjusammanhang i samband med anställande av skolpersonal.

Skolan har inlett ett samarbete med industriområdets företagarförening och en representant för skolan ingår i styrelsen. Därmed bidrar den nya skolan till vitaliseringen av industriområdet, något som företagarföreningen uttalade som ett önskemål inför beslut om skolans förläggning.

Beslut om skolans namn har tillkommit efter förslag från de blivande eleverna hösten 2001. Efter genomförda undersökningar i de tre upptagningsskolorna vann förslaget Vinstagårdsskolan gehör hos stadsdelsnämnden, som beslutade föreslå stadens namnberedning att detta skulle bli skolans namn. Efter beredning i staden har kommunfullmäktige våren 2001 beslutat anta detta namn. Stadsdelsnämndens beslut att låta eleverna ge förslag till namn har bidragit till ökat intresse och delaktighet vid uppbyggnaden av den nya skolan. Stadens handläggning av namnfrågan har däremot präglats av bristfällig information till stadsdelen och ett långdraget förfarande före fullmäktiges fastställande.

Förvaltningen har under skolans första verksamhetsår lämnat råd och stöd genom olika insatser från BUS-avdelningen. I diskussioner om fortsatt stöd har skolläddningen uttalat att man för egen del behöver resurser för handledning och teamutveckling, liksom resurser för informationsinsatser. Start av en ny skola med det koncept och arbetssätt som valts kräver noggrann och återkommande information till mottagande skolor, till föräldrar och allmänhet.

Resurstilldelning och budgetutfall har diskuterats regelbundet mellan skola och förvaltning, varvid särskilt uppmärksammats de engångs- och merkostnader som uppstår vid en successiv start av en ny skola.

Sammanfattande synpunkter

Vinstagårdsskolans första verksamhetsår har varit framgångsrika. Tack vare god och samordnad planering, kompetent personal och en uttalad vilja från alla håll att åstadkomma goda resultat har en fast grund lagts för det uttalade målet att skolan ska vara en skola för 2000-talet, med ändamålsenlig lokallösning och en verksamhet som tillgodoser intentionerna i gällande styrdokument och läroplaner.

Skolan invigdes formellt av stadens skolborgarråd den 19 augusti 2002.